

...ויבטחו בו בעלי שכם, ויבואו בית אלוהיהם, ויאכלו וישתו ויקל"ו... (שופטים ט')

ראשון בצמרת הפלסטינית, שי-דרוש בפה מלא לערוך בחירות לי-רשויות המקומיות בגדה המערבית, היה חמדי כנען. הראשון שהעלה הצעה זו בכנסת של ישראל הייתי אני. עתה פרש חמדי כנען מן הבחירות, ובלבי שלי מקוננים ספקות חמורים לי-גביהן. **נדמה שרעיון יפה וחיוכי קודקו והושחת.**

אין זה סוד שהצעה בכנסת גובשה בסידרה של פגישות שקיימנו, חברי ואני, עם ראשי הציבור בגדה המערבית, בין אלה היה חמדי כנען, אחד המנהיגים הבולטים בציבור זה. **רעיון זה היה פשוט לכאורה, אך מרחיקלכת בתפיסתו.**

הנהר: העם הפלסטיני זקוק להנהגה מוסמכת, שתינק את כוחה מבחירות דמוקרטיות. רק הנהגה כזאת תוכל לשאת יתת, בכובא העת, עם ממשלת ישראל, בדבר כינון מדינה פזסי-ביננית תוך הסדר עימנו. יתר על כן: רק הנהגה כזאת תהיה בעלת הסמכות הדרושה כדי להזים את יומרתם של אירגוני הפידאיון להיות ה-דוברים היחידים של העם הפלסטיני, כש-הם שוללים כל פיתרון של שלום. כדי שתוכל לעמוד במשימת אלה, עליה להיות נקייה מכל רבב של חשד. **הבחירות צריכות להיערך בצוי-רה שתוכיח בעליל שהיו כאמת חופשיות, שאי הופעל בהן כל לחץ, ושהנבחרים אינם קוויזריני-גים של השליטון הישראלי.** הגשמת רעיון זה, בתנאים של שיל-טון צבאי זה, אינה יכולה להיות קלה.

עתה מה אירע כאמת. לפתע צץ בלבו רעיון: בעצם, למה לא? **יתר דיוק: למה לא הקחת רעיון זה, להפוך אותו עני ראשו ודנצל אותו המטרה שונה לגמרי? מטרתו של דיון היתה להוכיח כי החיים תחת הממשל הישראלי נכנסו לתלם "נורמלי", שהפלסטינים משלימים עתה עם הכיבוש הישראלי, שאפשר להמשיך במצב זה לנצח. הם לא חלמו להעניק את זכות ההגדרה העצמית לעם הפלסטיני, וגם לא לגדה המערבית בתור יחידה טריטוריאלית. אין דבר הרחוק יותר מזיכום.** אבל הם התכוונו לטפח מימשל עצמי בלתי-פוליטי לכל כפר ועיר, בשעה ש-

סיבה אחת: הכמיהה של העם הפלסטיני לשליטון עצמי היא כה חזקה, שחלק מ-מנהיגיו היו מוכנים להתעלם מן הצורה שבה תוכננו הבחירות. **ואז אירע המשבר בשכם, שי-הטיג לפתע את מסנוור עי המתי-רחש כאמת.** לא חשוב כרגע מה שיכנע, ברגע ה-מכריע, את חמדי כנען לבטל את מועמדו-תו. **השוב מה קרה לאחר מכן.** דיין פקד לאסור את חיכמת אל-מצרי, בטענה שהפריע לבחירות. לתיפארת ה-מליצה נאמר גם ששיתף פעולה עם ה-פידאיון, ודבריהבל מסוג זה. חיכמת אל-מצרי הוא אחד משניים-שלושה האישים החשובים ביותר בשכם.

הממשל יוצר לאט-לאט "עובדות" של התחלות בין הכפרים והערים.

יות המקומיות הקודמות, ש"גבחרו" בימי הדיקטטורה של המלך חוסיין. **המושר הצבאי הישראלי בא פשוט במקום המושר הצבאי ה-ירדני.** ואסילו דבר זה אינו בטוח לגמרי. **מניינת כיותר: מי מונה, בעצם, את המועמדים?**

כאירכה, התישיבה היא: המושל הישראלי. הרי היה זה דיין שעשה את העסקה הגסה עם מעוזו אל-מצרי. **וזחי האמת, אך האם זוהי כה האמת?** אל-מצרי הוא מקובל על המישטר ה-ירדני. מוכן מאליו שלא היה מעלה על דעתו לתמוך בפועל בבחירות אלה. אילו קיבל הנחיה הפוכה מעמאן, הוא עשה זאת אחרי שקיבל, בני כל ספק, אישור מפורש מירי המדין.

האיש הקרוב לרעיון המדינה הפלסטי-נית הורחק מן המישחק. איש המקובל על המלך נותר כמועמד חשוב יחיד. למעשה יש כאן, איפוא, שתי התקשרו-יות מקבילות: מצרי-דיין ומצרי-חוסיין. **ואם נרצה לקרוא לזה בשמו: יש כאן עיסקה משורשת, דיין-מצרי-חוסיין.** האם זהו המצב רק בשכם? **יש הכרי בין מקום ומקום, אך הדגם הוא שווה המדי: בצורה זו או אחרת, הוא הויר בכל המקו-מית.** המלך שלח שליח לשייך מוחמד עלי אל-ג'עברי, ראש עיריית חברון, כדי ל-הסתר עימו ערב בחירתו הבטוחה מחדש. הוא נקט בצעדים דומים בשאר המקומות. **מכאן עמדתו הדיממשמטית של חוסיין כלפי הבחירות. הוא מגנה אותן עקרונית, אך לא עשה דבר כדי להרתיע מועמדים ולחבל כי-**

בנוכלי נענתם

זהו תהליך מסובך ועדין. לכן גיבשנו תוכנית, שועודה להגשים את הרעיון שלבנים-שלבנים, בתנאים ה-פוליטיים והפסיכולוגיים הטובים ביותר. הצעתי בכנסת (וחזרתי על כך ביתר פ-רוט בשיחות פרטיות) את השלבים ה-באים: **תחילה, ימונה מושל-מחוז אורחי ע-ר-בי, שיערוך את הבחירות ויפקח עליהן. אם ייבחר האיש הנכון, בעל המעמד ה-ציבורי המתאים, יפריד הדבר לפחות ח-לי-קית את החשד שכל העניין הוא תחבולה של הממשל הצבאי הישראלי. שנית, תוענק לאוכלוסיה מידה סבי-רה של חרות מדינית, ובכללה החרות להתארגן בגופים פוליטיים, לקיים אסי-פות ולבטא בפומבי דיעות על עתידה של פלסטין. שלישית, תיערכנה בחירות לכל ה-רשויות המקומיות, על רקע מקומי, אך תוך השמעת דיעותיהם של המועמדים על עתיד ארצם. רביעית, תינתן האפשרות לנבחרים החדשים לכונן מתוכם מנהיגות ארצית זמנית, שתוכל לדבר בשם אוכלוסיית ה-גדה (המהווה, יחד עם אוכלוסיית רצועת-עזה, למעלה ממחצית העם הפלסטיני ב-ארץ ובתפוצות).**

הממשל יוצר לאט-לאט "עובדות" של התחלות בין הכפרים והערים. **בקיצור, הבחירות נועדו הבסס את המצב הקיים, לאפשר סיפוחי-זם זיחה, מהחכם, "ליברלי".**

אם היה לערכים בכלל ספק לגבי כוונה זו, הרי שולק חיש מהר. מוכן מאליו שלא מונה מושל-מחוז ערבי, וכי הבחירות נקבעו ובוצעו על-ידי מושלים צבאיים ישראלים. מוכן מאליו גם שלא הוענקה לבוחרים ולמועמדים שום חרות אמיתית של הת-ארגנות והתבטאות פוליטית. הותר להם לדבר על חשמי ומים, אשפה ובתי-חולים. הותר להם אפילו לבטא דאגה לגורלם של אסירים פוליטיים. אך איש לא אמר בגלוי את דעתו על עתיד עמו וארצו.

אם בכל זאת הציגו אנשים רציניים, ובראשם חמדי כנען בשכם, את מועמד-ותם בבחירות כאלה, הרי יש לכך רק

לא מפני שהיה פעם יו"ר הפרלמנט ה-ירדני, ולא רק מפני שהוא איש מרשים, אלא מפני שהוא המנהיג המדיני של המשפחה. מכל המשפחות הגדולות של הגדה המערבית, משפחת אל-מצרי היא אולי הקרובה ביותר למישטר ההאשמי. (וואת למרות שחיכמת עצמו הושלך פעם לכלא הירדני, אחרי שהעליב בפומבי את חוסיין, בבואו לבקר בשכם.) **אחרי מאסרו של חיכמת, הציג דיין עיסקה למעוזו אל-מצרי, ראש העירייה הנוכחי ובחירתו של ה-עצור: תמורת שיתרונו של חיכ-מת, נדרש מעוזו להכטיח שאני-שיו יתייצבו לבחירות.** פירוש הדבר, כמוכן, בחירתו מחדש של אחד מגמני אל-מצרי לראש-העירייה, ו-השאת כל המצב הנוכחי על כנו. מעוזו קיבל את ההצעה.

רוך שפרשה זו רוקנה את כל ה-בחירות מתוכנו המשי. **הדבר הראה לכל שהבחירות מתקיימות באווירה של כפייה ו-חלק בעזרת מאסרים ואיומים, ו-שאין ערך מוסרי כדשהו התוצאו-תיהן.** הוכח שהממשלה הישראלית אינה מת-כוונת, ואינה מעלה כלל על דעתה, ל-העניק לפלסטינים את זכות ההגדרה ה-עצמית. לרשויות המקומיות החדשות לא תהי-ם סמכות מוסרית רבה יותר מאשר לרשו-

עריכתו. הוא רק הכטיח לעצמי שמצבו הכדני בגדה המערבית ה-א יורע. **אפשר היה לשאול** (אילו היה את מי לתרגיל הזה? בשביל מה היה צורך בכל התרגיל הזה? **מטרתו של דיין נכשדה עוד כי-טרם יום הבחירות.** הוא רצה להוכיח כי בשטחים המוחז-קים מתנהלים חיים נורמליים, וכי ה-אוכלוסייה רוקדת על פי חלילו. הוכחה זו נכשדה. אין שום דבר נורמלי בבחירות אלה. הוא רצה להוכיח כי השליטון הישראלי הוא עכשיו הגורם המדיני היחיד בגדה המערבית. גם הוכחה זו נכשדה. **מסתבר כי קיים בגדה מעין קווי-דומיניון ישראלי-ירדני, שבו מסתדר הכל על פי הפכמה איזמת בין ירושי-לים ועמאן, בתיווך העסקנים ה-מקומיים, הנוסעים הלוח וחוזר ע-י פני הגשרים הפתוחים.** האם התרגיל כולו עזר או הוסי לרעיון ההגדרה העצמית הפלסטינית? **בהחלט** הבחירות, נאלץ המלך להכיר רשמית ביישות הפלסטינית, ולהציע לה פיתרון כלשהו. נדמה שגם דיין נוכח לדעת שהתעלמות מרצון-האוכלוסיה לא ישא שום פרי ממשי. **אם אמנם למד לקח זה, אולי היה זה רדאי.**